Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourĭ de anunciurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Têrgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 120. Brașov, Sâmbătă, 1 (13) Iunie 1896.

Clerul și drepturile cetățenescĭ.

Prin proiectul de lege privitor la jurisdicțiunea Curiei în afacerĭ electorale se pregătesce o mare lovitură pentru clerul catolic, în special însĕ pentru „partida poporală“, în contra căreia vré sĕ se îngrădéscă falsul liberalism dela putere prin acest proiect.

Se tractéză în anumită mĕsură de eschiderea clerului dela mișcările electorale séu, cu alte cuvinte, de despoiarea lui de drepturile politice cetățenescĭ.

Sunt câte-va sĕptĕmânĭ de când se discută în camera ungară acest proiect de lege, dér abia alaltăerĭ, cu ocasiunea începereĭ desbaterilor pe paragrafĭ, a eșit la ivélă într'o lumină mai clară tendința agresivă, ce se urmézá prin el față cu clerul în genere, în special însĕ față cu clerul catolic din tabĕra lui Zichy.

In §. 3 al proiectului se află un punct, prin care alegerea unui deputat se declară anulată, décă se constată, că deputatul:

a) „în decursul celor treĭ lunĭ premergĕtóre alegereĭ a făcut în localul destinat pentru sĕvîrșirea ritualelor religióse, orĭ în adunărĭ cu caracter religios, declarațiunĭ cu tendință de-a influința resultatul alegereĭ“;

b) „că în scopul, de-a câștiga votul unuia, orĭ mai multor alegĕtorĭ, séu a îndupleca pe cine-va de-a nu vota pentru anumit candidat, orĭ a se abține dela votare: a promis a împărtăși pe cine-va cu grații bisericescĭ, séu a amenințat cu aplicarea disciplineĭ bisericescĭ, cu subtragerea grațiilor, orĭ cu pedépsă din lumea cealaltă“;

c) „că a folosit la adunarea deputaților, séu la conducturĭ electorale obiecte sfinte bisericescĭ, séu astfel de obiecte, carĭ sunt destinate la esecutarea ritualelor bisericescĭ“;

d) „séu că e părtaș la astfel de fapte, orĭ că anterior și în mod espres a consimțit cu ele“.

Este grozav de lax înțelesul acestor disposițiunĭ ale noului proiect de lege. Orĭ-cine cunósce modul de acțiune urmat până acĭ de „partida poporală“ trebue sĕ vadă, că aicĭ nu se urmézá alt scop, decât făurirea unui mijloc legal, prin care guvernul sĕ pótă zădărnici întărirea nouei partide catolice, putênd despoia de mandate pe deputații sĕi și fără a mai recurge la volnicii și brutalitățĭ, ca cele dela Stomfa, Neutra etc.

La disposițiunile de mai sus, sunt a se adauge încă alte puncte, prin carĭ se înăspresc și mai mult mĕsurile cuprinse în noul proiect. Așa, de esemplu, ajunge un singur martor, care sĕ adeveréscă, că s'a comis vre-unul din faptele prevĕdute mai sus, pentru ca făptuitorul, prin care în acest cas este a se înțelege preotul, sĕ fiă pedepsit cu închisóre de stat până la un an, amendă până la 500 fl., precum și lipsirea lui de drepturile politice.

Acéstă pedépsă o póte contrage preotul chiar și în casul, când s'ar restrînge esclusiv numai la împlinirea uneĭ datorințe creștinescĭ, căcĭ în sensul disposițiunilor de mai sus, preotul póte fi pedepsit, de esemplu, chiar și numai décă ar dice unui alegĕtor, că e *pĕcat* a usa de votul sĕu în mod neconsciențios etc.

Dér nu vom stărui a ne ocupa aicĭ cu critica noului proiect de lege, care cuprinde în sine încă multe alte părțĭ absurde, în parte chiar ridicule. Ajunge sĕ spunem, că paragraful de mai sus a fost primit și la desbaterea specială, va sĕ dică lucrul este isprăvit.

Adevĕrat, că aicĭ s'a avut în vedere „partida poporală“, dér décă proiectul va deveni lege, prin el se va da o lovitură preoțimei întregĭ, căcĭ o eschide dela eserciarea unui principal drept cetățenesc și face imposibilă aprópe orĭ-ce acțiune, pe care interesele bisericei, orĭ ale credincioșilor le-ar pretinde dela preotul lor pe acest teren.

Casul în sine este fórte grav și va trebui sĕ contribue și mai mult la înăsprirea luptei dintre stat și biserică, căcĭ aicĭ nu e în joc numai interesul unor popóre nemaghiare, în al căror defavor a fost posibil a se aduce orĭ-câte legĭ în cea mai mare armonie, dér e în joc și interesul unui puternic cler unguresc, care adĭ este atât de amărît și înverșiunat de nedreptățirile, ce 'i-se fac, dér care însu-și a cooperat de atâtea-orĭ la nedreptățirea altora, votând și subscriind alăturĭ cu adversarii sĕi de astădĭ tóte legile aduse pentru desnaționalisarea popórelor nemaghiare, al căror ajutor îl vênéză adĭ.

Meetingul monstru din Prater.

(Fine.)

După primirea resoluțiunei propuse de redactorul Schreiber, luà cuvêntul deputatul Dr. *Pattai*, care la intrarea sa în sala de adunare fù salutat cu aplause nesfîrșite. Pattai dise următórele:

Cu ocasiunea banderiului festiv din Budapesta, împĕratul își esprimà dorința, ca legătura dintre ambele state sĕ fiă susținută, însĕ totodată accentuà, că din raportul acesta reies datorințe și drepturĭ egale pentru amêndouĕ părțile. Parlamentul austriac n'a conlucrat la încheiarea pactului, care este esclusiv opera lui *Beust*, și de aceea, décă voiesce cineva ca sĕ fim aderenții legătureĭ dintre Austria și Ungaria, trebue sĕ ne și asigure, că drepturile nóstre vor fi respectate.

Ce se ține de stările financiare din țéră, liberarea de puterea bancherilor ar fi chiar așa de lipsă, ca și liberarea de pressa jidană. (Aplause). Ce privesce pressa jidovéscă, deja am ajuns departe, căcĭ astădĭ nu-i mai crede nimenĭ nimic, deși o abonéză și cetesce. (Ilaritate). Nu pot lăsa însĕ neamintite defăimările nerușinate, ce le aruncă presa jidano-maghiară asupra *armatei* nóstre. Ca bunĭ patrioțĭ avem datorința sĕ luăm în apĕrare armata comună față de atacurile unor strĕinĭ imigrațĭ onórea nóstră ne dictéză, ca sĕ nu le permitem sĕ se apropie de noi. (Aplause sgomotóse).

După o scurtă pausă luà cuvêntul deputatul *Scheicher*, și satirisă în modul cel mai brilant însemnătatea politică și economică a dualismului. Se sculă apoi *Dr. Preda* și criticând aspru disolvarea adunărei, ce era sĕ se țină cu treĭ dile mai înainte, declară, că întréga serbare milenară și întreg mileniul sunt un curat șarlatanism.

In fine se urcà la tribună *Dr. Lueger*, aclamat în modul cel mai entusiast de întreg publicul asistent, și între mii de strigăte de „*Hoch!*“, el își începù cuvêntarea, al căruĭ conținut este următorul:

A fost un timp, când ómenii au suferit în tăcere aroganța clicei domnitóre din Ungaria; au fost mulțĭ de aceia, carĭ strîngeau din pumnĭ în buzunare, dér nu cutezau sĕ iasă cu adevĕrul, sĕ spună ceea ce simt și gândesc. Eu am ridicat vĕlul, ce zăcea peste stările din Ungaria și am dat nascere la un vifor ne mai pomenit în parlament. Voiau sĕ convóce statarul parlamentar, pentru ca sĕ mĕ împuscé, dér s'a întêmplat altmintrelea, și sper, că dușmanii mei vor fi aceia, carĭ în curênd vor fi pușcațĭ în parlament. (Aplause frenetice). Nimenĭ nu póte fi silit la aceea, ca sĕ iubéscă Ungaria, și chiar și décă vor fi disolvate o sută de adunărĭ, totușĭ se vor ține altele mii, în carĭ se va proclama *protestul contra clicei domnitóre din Ungaria*. (Aprobărĭ și aplause sgomotóse). *Chlumecky* (Ilaritate mare), în calitatea sa de președinte al delegațiunei póte lăuda pe Maghiarĭ cât îi place, căcĭ nu-i mai ajută nimic (Strigăte: Așa este!) Noi Austriacii de treidecĭ de anĭ încóce suntem asuprițĭ de către Maghiarĭ (Un asistent strigă: Noi Nemaghiarii vĕ vom ajuta sĕ scăpațĭ de ei! Aplause viforóse), dér ne vom trage socóta cu ei (Aplause). Cu atât mai lașă este, între popórele nemaghiare asuprite din Ungaria, ținuta Germanilor, carĭ póртă jugul Jidano-Maghiarilor. Tradarea acésta

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Schițe generale
din cultura și educațiunea Romanilor.

(Fine)

Precum la Grecĭ, așa și la Romanĭ pudiciția era considerată de un ce sânt. Cuvintele lui Cato: „Mai mult mĕ deobligă, și mai mult iubesc roșața, decât paliditatea feții, căcĭ roșața este semnul virtuții“, — toțĭ Romanii le priviau de cel mai sublim lucru; pentru aceea era strict oprit la Romanĭ orĭ-ce conversațiune inconvenientă în presența tinerilor. Censorul Cato a dimis pe Manliu din senat, pentru-că acesta își permise a-șĭ săruta soția în presența fetei sale.

Beutura de vin a fost în genere oprită tuturor femeilor și tinerilor mai micĭ de 30 de anĭ. Ultimul cuget al educațiunei pentru părințĭ era, ca pruncilor binecrescuțĭ la timpul sĕu sĕ li-se dea ca soții fete tot asemenea bine crescute; apoi de aceste Roma nu suferea lipsă, pentru-că deși părinții manifestau față de pruncii sĕi o ținută plină de gingășie, suavitate și iubire, însĕ tot-odată erau stricțĭ și serverĭ față de copilele lor, nu numai intelectualminte, ci și sentimentalminte erau cât se póte de bine instruite și crescute, ca și ele mai târdiu sĕ fiă apte a da fiilor sĕi tot-asemenea educațiune bună.

Romanii au dat vieții omenescĭ 90 de anĭ, carĭ i-au împărțit în vêrste de câte 15 anĭ. Până la anul 16 dura copilăria, și pruncul se numia *puer*; de acĭ până la 46 anĭ era tinereța, și mai departe apoi bĕtrâneța. In etate de 46 anĭ bărbatul sĕ numia *senior*, dér pentru aceea totușĭ era obligat la servicii de stat și militare până inclusive la anul 60, când cu numele *senex* era absolvat dela orĭ-ce serviciŭ public. In prima etate a educațiunei, cât timp pruncii erau sub imediata conducere a părinților lor, băieții din familii mai înalte, precum erau familiile curule (nobile) (oficialĭ de magistrat) purtau la gât așa numita *bulla aurea* (un fel de medaillon) și *toga praetexta* — un vestmênt lung cu tivitură de catifea purpurie; éră ceilalțĭ de rang mai inferior purtau acest vestmênt fără purpură. Când însĕ băiatul era de 15 anĭ, trebuia sĕ depună acest vestmênt, pentru-ca mai târdiu, după-ce sĕ făcea demn de primirea lui, de nou sĕ-l pótă purta, ca semnul celei mai înalte demnitățĭ, ér demn de acésta sĕ făcea numai prin virtute și cultură, prin nobleță și pudiciție. Când pruncul era de 15 anĭ, se îmbrăca cu vesmêntul așa numit *toga virilis*, cu care ocasiune i-se tăia pĕrul cel lung ce-l avea până atuncĭ. Acéstă ceremonie însemna, că de aicĭ înainte urméză epoca de nobilă însĕ severă disciplină. Si totușĭ abia era vre-o serbare, ce pruncul sĕ o aștepte mai cu mare bucuriă, de cum era dius, când tînĕrul se desbrăca de *toga praetexta*.

Pentru-ce? Pentru-că de aci înainte el se considera de bărbat, de cetățén, care se bucura de o libertate și independență mai mare, ca până aci, și faptele lui erau împreunate cu o responsabilitate mai severă, decât mai înainte.

Actul acesta decurgea în modul următor: tînĕrul aduce jertfă în casa părintéscă deilor, oferindu-șĭ bulla cea aurită Larilor și, concomitat de părințĭ, consângenĭ și amicĭ, mergea spre For (locul legislațiunei) unde un pretor îi presenta *toga virilis*, care — după ce sĕ admonia ca cu demnitate sĕ o pórte în tóte împregiurările — o primia între ceremonii solemne. Că demn era séu nu de purtarea acestui vestmênt, o dovedea sub decursul anului de probă (tirocinium), în care timp era obligat la esercițiĭ gimnastice mai dure, la cercetarea societăților de bărbațĭ, la asistarea pertractărilor juridice, ca prin acésta sĕ se initieze în viéța publică.

Acésta sĕ întêmpla de multe orĭ prin conducerea părinților, séu vre-unui bărbat confidențial. Cu espirarea anului de probă încă nu se termina tot-odată și timpul instrucțiunei, ci numai raportul dintre învĕțătorĭ și învĕțăceĭ sĕ schimba încât-va, încât adecă de aci încolo alegerea retorilor și a filosofilor, ce trebuia sĕ-i studieze tinerul, depindea dela libera sa voie, éră

de națiune este chiar așa de strigătóre la cer (Aplausele durézà minute întregĭ) ca și suspinul celorlalte națiunĭ subjugate: al Slavilor și Românilor — dér mai esistă Austriacĭ, carĭ Vĕ vor apăra, și carĭ vor lupta pentru drepturile vóstre! (Aplause frenetice). Pătruns de acéstă convingere, nimic nu mĕ va împiedeca, de-a spune acésta pe față orĭ și unde, chiar și décă voiŭ fi tras încă de atâtea orĭ prin tină. Vĕ aducețĭ numai aminte în ce mod perfid se vorbesce în Ungaria despre armata nóstră, despre monarchul nostru. Étă, ascultațĭ în ce mod miserabil se insultă în Ungaria simțĕmintele dinastice. (Lueger cetesce un articol din „Reichspost“ în care se spune, în ce mod ticălos a fost murdărită persóna Majestății Sale într'un oraș al Ungariei).

Și astfel de lucrurĭ sunt permise în Ungaria (Strigăte: Jos cu Maghiarii!) Clica de acolo defăiméză tot ce i vine în cale, și décă noi ne apărăm și protestăm contra atacurilor ei miserabile, ni-se spune, că conturbăm pacea! Sĕ căutăm în istoriă, și vom afla, că Maghiarii totdéuna au stat în luptă contra Germanilor. Cel din urmă Bambergian a cădut în lupta contra Maghiarilor; în resbelele cu Turcii, ei au luptat contra nóstră (Aplause și Aprobărĭ); totdéuna au fost dușmanii noștri, și eu nu voiu înceta de-a combate totdéuna pe aceștĭ dușmanĭ ai Austriei (Aplause). Imĭ este tot una, ce urmărĭ va avé pentru mine pasul meu! Mi-se spune, că nu voi puté fi primar (Strigăte entusiaste de „Hoch!“) Vĕ asigur, domnilor, că 'mi-e tot una, și eu nu voiŭ retira, până ce nu vom învinge. Ni-a succes sĕ rupem domnia liberalismului jidan în Viena, (Aplause); ne va succede sĕ îngropăm domnia liberalismului jidan în întrégă Austria, și ne va succede și acéea, sĕ ne facem socóta cu domnia Jidano-Maghiarilor, pentru ca sĕ putem arbora în Pesta *stégul negru-galben* (Aplause furtunóse), ca un semn al păcei și dreptății pentru *tóte popórele* monarchiei austriace! *Decĭ înainte, la luptă!* Décă vom fi cuprinșĭ toțĭ de acelașĭ spirit, décă vom fi toțĭ de un cuget și o simțire, atuncĭ învingerea e a nóstră! Și precum renumitul general de cavaleriă din resbelul de 30 de anĭ se ruga înaintea fiă-cărei lupte: „Dómne, décă nu voiescĭ sĕ ne ajuțĭ noué, atuncĭ nu le ajuta nicĭ lor!“, chiar așa mĕ rog și esclam și eu: „Dómne, nu le ajuta acelora (dușmanilor luĭ Lueger), căcĭ apoi cu Jidanii și cu Jidano-Maghiarii vom isprăvi-o noi singurĭ!“ (Aplause nesfirșite, publicul flutură din batiste).

După-ce președintele ținû o cuvêntare de încheiare, adunarea se închise la 11 și jum. óre nóptea.

*

Diarele creștine din Viena, pe carĭ le primirăm astădĭ anunță, că și în diua următóre se vorbia în întreg orașul numai de meetingul creștinilor-socialĭ, în care se declarase în tótă forma resbel Jidano-Maghiarilor. Vorbirile escelente, ce s'au ținut la meeting, au produs o impresiune adêncă asupra masselor poporațiunei vienese. In sala adunărei steteau ticsite 6000 de persóne și încă odată pe atâtea, ne-avênd loc în sală, steteau pe afară, și când prindeau cu urechia câte un cuvênt mai puternic din sală, erupeau în strigăte nesfirșite, carĭ se audeau ca tunetul unui orcan prin Prater.

Mulțimea ascultă cu cea mai mare atențiune vorbirea redactorului *Schreiber*, care prin citarea esemplelor de crudime și brutalitate în Ungaria, și de asuprire a naționalităților nemaghiare, provocă un adevĕrat vifor de aprobărĭ. Vorbirea lui *Lueger* a fost însĕ, cum dic diarele vienese, o adevĕrată cruciadă contra Maghiarismului. Când amintĭ el suferințele popórelor nemaghiare și promise, că Austriacii le vor întinde acestora ajutor, un orcan de aplause bubui prin sală, bărbațĭ și femei se sculară de pe scaune, fluturând din batiste; ér când aminti Lueger insultele aruncate din partea Maghiarilor asupra casei domnitóre, întrégă adunarea fù cuprinsă de-o iritațiă și agitațiă, care cu greu se póte descrie. Mii de vocĭ strigau neîntrerupt: „Jos cu miserabilii!“, „Ne mai audit!“, „Jos cu Jidano-Maghiarii!“, și numai cu greu ii succese luĭ Luger sĕ ajungă din nou la cuvênt și sĕ strige: „Decĭ înainte la luptă!...“

Când își fini Lueger vorbirea, erupse un astfel de vifor de aplause în sală, ca și care, după cum spune „*Deutsches Volksblatt*“, n'au mai audit nicĭ chiar aceia, carĭ au fost de repețite orĭ presențĭ la manifestărĭ de simpatiă pentru Lueger. Mulțimea de mii de ómenĭ începù a cânta marșul lui Lueger și între strigăte de „Hoch!“ plecă spre casă. In Prater domni viuă mișcare până târdiu nóptea, și prin restaurante nu puteai audi decât marșul lui Luger, care érăși și érăși trebuia sĕ fiă repetat...

Din delegațiunĭ.

Delegațiunea astriacă.

Indată după-ce ministrul Goluchowski și-a finit espunerile asupra situațiunei esterne, — a luat cuvêntul

Dr. Kramar: Desvóltă punctul de vedere al Cehilor-tinerĭ față cu tripla alianță. Cehii, dise, nu se însuflețesc pentru alianța acésta. Ea a slăbit din punct de vedere militar deoparte prin pierderile Italiei, de altă parte, că armata escelentă a Bulgariei nu va scoperi — după cum se credea — tripla alianță. Politica esternă a Austriei trebue sĕ caute alte căi. In Balcani am făcut o politică nestatornică. In Bulgaria ne-am pierdut cu desĕvêrșire terenul, și politica nóstră balcanică n'a prevĕdut, că décă *în Ungaria sunt persecutațĭ Sêrbii și Românii*, ér de altă parte se pune în frunte politica agrară — prin acésta provocăm conflict grav cu statele balcanice agrare. Lovitura nedréptă, ce au aplicat'o Maghiarii esportuluĭ de rîmătorĭ, ne-a despoiat de simpatia Sêrbilor. Cea mai bună dovadă pentru acésta este purtarea Serbiei față cu sĕrbările milenare. Care va fi acum politica nóstră cu Serbia? N'are de gând d-l ministru de esterne de-a nu permite, ca politica agrară egoistă maghiară sĕ turbure raporturile nóstre esterne și sĕ le periclitéze, cum a făcut înainte de acésta în România, ér acum în Serbia?

Oratorul făcù apoi întrebarea, că reînoitu-s'a tripla alianță? Adausu-s'a clausula despre politica orientală la textul contractului încheiat cu Germania? Avutu-s'a în vedere situația Italiei la reînoirea tractatului? Ce are de gând sĕ facă d-l ministru, ca sĕ se îmbunătățéscă raporturile cu Serbia? etc.

Wurmbrand: Se ocupă mai ales cu evenimentele din Balcanĭ. Nu e mulțumit nicĭ el cu desvoltarea raporturilor. Face atent pe ministru la epistola principelui Nichita, care vorbesce despre unitatea spirituala slavă, adecă despre alianța statelor din Balcanĭ, și întrébă, că décă regele sêrbesc, principele bulgar și principele Montenegrului se consultă în comun asupra nisuințelor lor: nu invólvă acésta un pericul pentru interesele monarchiei austro-ungare?

Bareuther: Polemiséză cu Dr. Kramar, care a luat hotărîtă posiția contra triplei alianțe. Vorbitorul, din potrivă, e sincer aderent al ei, care nu póte sĕ fiă decât salutară pentru monarchiă. Intrébă pe ministrul, décă este adevĕrat, că tripla alianță s'a prolungit până la 1903?

Ministrul **Goluchowski**, rĕspundênd lui Kramar, respinge presupunerea, că în urma triplei alianțe ar fi suferit raporturile cu celelalte state, mai ales cu Rusia. Tripla alianță nu s'a reînoit încă, dise ministrul, deórece n'a sosit timpul reînoirii. La apoi în apĕrare pe Ungurĭ față cu învinuirile luĭ Kramar, și dise, că guvernul maghiar numai atuncĭ a închis granița dinaintea rîmătorilor sêrbĭ, când s'a constatat bóla între aceștia.

Cerêndu-se votarea budgetului, s'a primit numai cu oposiția de un vot.

Delegațiunea ungară.

Subcomisiunea pentru armată a delegațiunei ungare a ținut ședința alaltăierĭ. La ordinea dilei a fost între altele și *înființarea uneĭ scóle de cadețĭ* în Săcuime.

Gajari întrébă pe ministrul de rĕsboiŭ, décă are orĭ nu de gând sĕ înființeze școla, cerênd tot-odată sĕ nu se pretindă jertfe prea marĭ dela ardelenĭ.

Krieghammer, ministru comun de rĕsboiŭ, dise, că nu e în contra înființării acestei școle, pe lângă condițiunile stipulate de el. Limba de propunere însĕ, la tótă întêmplarea, trebue sĕ fiă cea *germană*, altfel neavênd nicĭ un scop.

*

In 10 Iunie delegațiunile și-au continuat desbaterile.

S'a discutat asupra budgetului pentru armată. Toțĭ oratorii au accentuat sarcinele grele, ce se aruncă asupra poporului pentru susținerea armatei și sporirea continuă a budgetului. Afară de acésta s'au ivit și cestiunĭ de limbă. Delegatul ceh *Kramar* a dat espresiune surprinderei, că și acum armata coréspunde în limba germană cu autoritățile cehe.

S'a născut de aci o contraversă fórte instructivă între delegațĭ asupra cestiunei, că ce însemnátate au în imperiul austriac *națiunea* și *naționalitățile*. *Kramar* a cerut stat ceh deosebit, după șablonul statului maghiar. El dise, între altele, că Cehii sunt tot atât de fidelĭ față de dinastiă, ca și Maghiarii, ér banĭ și ostașĭ au dat și dau mai mulțĭ, decât Maghiarii.

Delegatul *Bareuther* nu recunósce decât douĕ state în monarchiă, statul austriac și ungar, și nu recunósce în Austria altă aspirațiune, decât patriotismul austriac.

„Românii din Transilvania și Ungaria.“

Sub acest titlu a apărut în Paris o broșură, conținênd o scrisóre deschisă a d-lui *Ioan T. Ghica*, către Mr. *Saissy*, redactorul diarului frances „*Journal*“. In introducere spune autorul broșurei, că diarul „Journal“ publicase la 16 Maiŭ c. o scrisóre a lui *Pazmandy*, în care deputatul maghiar, făcênd reclamă pentru mileniu, a comis mai multe erorĭ. Redactorul numitului diar frances, cu tóte că promisese a da loc unui rĕspuns la articolul lui Pazmandy, în care sĕ fiă luate în apĕrare naționalitățile nemaghiare din Ungaria, totușĭ la recercarea d-lui Ghica a refusat publicarea scrisórei deschise, pe care acum d-l Ghica a tipărit'o în broșura separată amintită mai sus. Eată pe scurt conținutul broșurei d-lui I. T. Ghica:

Domnule! Eu nu am pretenție de-a vorbi în numele naționalităților, dér îmĭ veĭ permite sĕ-țĭ descoper necsactitățile, carĭ s'au strecurat în scrisórea d-lui Dionisie Pazmandy, și sĕ mĕ esprim asupra lor.

D-l Pazmandy afirmă în lunga sa scrisóre, că „Noi (Maghiarii) avem o lege de presă și de întrunirĭ publice, pentru care ne póte invidia chiar și Anglia“. Fără îndoială însĕ, d-l deputat nicĭ-decum nu s'a gândit la naționalitățile nemaghiare din Ungaria, ci vorbesce singur și numai din punct de vedere maghiar. Rĕspunsul nostru nu va fi lung, deórece vom lăsa sĕ vorbéscă insĕșĭ datele statistice oficiale, căcĭ cifrele sunt mai elocuente.

Disposițiunile constituțiunei ungare, privitor la libertatea pressei, diferă în modul cum se aplică la Maghiarĭ și la Românĭ. Pentru a dovedi acésta, voiŭ face o scurtă statistică despre procesele de presă ce au decurs în periodul dela 1884—1895. In acest period în total au fost *47 procese de pressă cu 161 acusațĭ*, dintre carĭ numai 17 au fost achitațĭ. Pedepsele fac la olaltă *59 anĭ, și amendele 11,840 fl.* Și acésta procedere se aplică în Ungaria numai față cu naționalitățile nemaghiare și mai ales față cu Românii.

In lista proceselor n'am făcut amintire despre condamnarea fetelor române, acusate, pentru-că au purtat cocarde tricolore. Asemenea am omis de-a aminti condamnarea unui redactor al diarului „Dreptatea“ la doi anĭ temniță și la 1000 fl. amendă. Lista proceselor intentate învĕțătorilor și preoților românĭ, acusațĭ pentru „înaltă trădare“ e lungă, și d-nul D. Pazmandy a sciut fórte bine despre ele, dér cine scie în urma căruĭ sentiment i-a convenit mai bine sĕ trécă în tăcere peste ele.

Sĕ-șĭ aducă d-l Pazmandy aminte de interdicerea recentă a tinerei adunărei comitetului esecutiv al partidului român, ai căruĭ 25 de membri au convocat o adunare pe diua de 15 Maiŭ în Sibiiu. Ei bine! Guvernul ungar prin primarul din Sibiiu a interdis acéstă adunare pe motiv, că ar fi îndreptată contra unității statului maghiar și contra „națiunei maghiare *unitare și indivisibile*“.

Românii din Transilvania sunt pușĭ în imposibilitatea de a-șĭ esprima plângerile lor, nefiind permis comitetului lor sĕ se întrunéscă și sĕ discute. Și cu tóte acestea se dice, că drepturile naționalităților sunt în mod formal recunoscute de constituția dela 1867!

Prin interdicerea amintitei adunărĭ, Maghiarii nu voiesc sĕ admită esistența altei naționalitățĭ în Ungaria, decât numai a națiunei „unitare, indivisibile“ maghiare. Prin acéstă procedere neleală, Maghiarii se pun în contradicere cu drepturile legitime ale naționalităților nemaghiare, drepturĭ garantate prin legile constituționale dela 1867.

Curiósă concepțiune de libertate!

(Va urma).

---

de altă parte după anul de probă tinerul nu sĕ considera atât ca învĕțăcel, cât mai virtos ca ascultător.

Toțĭ cățĭ purtau toga virilis trebuiau sĕ-șĭ țină mânile ascunse sub togă (brachium cohibere) representându-se prin acésta semnul modestiei până la etatea de 17 anĭ, când intrau în serviciul militar. Cel ce nu se distingea prin seriositate, virtuositate, moderațiune, ordine și moralitate, era timbrat ca unul, ce nu e demn de *vistus romana.*

Cu espirarea tirociniului încă nu se termina educațiunea tinerilor. De acĭ încolo ei trebuiau sĕ cerceteze castrele militarĭ, ca sĕ se deprindă în serviciul și arta militară; asemenea erau condușĭ de tătânii lor și în adunările curiale, ér la cas de o stare mai slabă materială le serviau de conducĕtorĭ în For bărbațĭ oneștĭ bĕtrânĭ, carĭ le esplicau și propuneau regulele de lipsă ale educațiunii și instrucțiunii generale, ilustrându-le mai ales cu esemple luate din viéța practică. Prin cercetarea Forului tinerii veniau în atingere cu cei mai renumițĭ jurisprudențĭ, în societatea cărora prin întrebărĭ și rĕspunsurĭ se clasificau și se discutau cestiunĭ juridice. Prin ast-fel de esercițiĭ civile și militare sĕ cresceau în Roma vechie fiitorii conducĕtorĭ și apĕrătorĭ ai intereselor și binelui statului. Cu un cuvênt punctul principal de mânecare al educațiunii romane era desvoltarea tuturor facultăților intelectualĭ în direcțiune strict practică. Romanul, ca Spartanul studia singur numai pentru viața practică.

Aceste sunt mai însemnatele trăsăturĭ caracteristice din viéța culturală a Romei până la dĕrîmarea Corintului, până când adecă moravul candid, ce ardea în inima Romanului, fù copleșit de tot felul de stricăciunĭ și corupțiunĭ, carĭ duc la nimicirea orĭ căruĭ popor, fiă el cât de viguros și puternic. Fost-a împĕrăție mai puternică pe pămênt, ca împĕrăția romană, și totușĭ a cădut din causa corupțiunii! Păzesce-te de acésta, iubitul meu popor român!

Sepora.

Afacerea Metropolitului-Primat din România.

Ghenadie-Petrescu a înaintat regelui Carol următórea petițiă:

Sire,

După cum sciți, în diua de 22 Maiŭ am fost răpit ilegal și neomenesce de pe scaunul de Metropolit-Primat al României.

Scaun sfânt al bisericei nóstre creștine ortodoxe, investit cu drepturĭ politice la care țéra m'a ales și Majestatea Vóstră m'a întărit.

O judecată nedréptă și necanonică, o conjurație și cu o mână ocultă îngesuind bunătatea Majestăței Vóstre, mĭ-a răpit aceste drepturĭ, date de țéră și întărite de Voi, alesul Națiunei.

Chipul cum am fost smuls din aceste drepturĭ, fără învoirea legală a Majestăței Vóstre, strigă răsplătire la cer.

Aștept în liniște și cu răbdare în Dumnedeu, ca Majestatea Vóstră să facă dreptate.

Până atuncĭ fiind în drepturile mele de Metropolit-Primat, rog bunătatea Majestății Vóstre, să poruncéscă a-mĭ pune la disposiție cel puțin hainele dilnice, ce îmĭ sunt necesare. Am cerut mereu acestea celor în drept, și prin viu graiŭ și prin scris, dér n'am fost audit. Stau în miseriă, ca un criminal, cu aceeașĭ cămașe pe mine cu care am fost furat de pe scaunul meu legitim.

Fapt fără părechie în istoria nóstră.

Vêndut de frații mei, ca dreptul Iosif, stau aici în mănăstirea Căldărușanĭ, unde s'a găsit cu cale să fiu aruncat, străjuit, ca cel mai mare făcĕtor de rele. Ingrădit cu pacea și liniștea sufletéscă, aștept în curênd, ca frații mei să-șĭ recunóscă păcatul și Majestatea Vóstră să facă dreptate, reîntorcêndu-mĕ în drepturile mele.

*

P. S. S. archiereul Valeriu *Rimniceanu* a trimis directorului diarului „*Dreptatea*" din Bucuresci o scrisóre, în care spune, că a presentat Sinodului un protest, prin care **își retrage subscrierea de pe actul de osêndă** a fostului Metropolit. Acea declarațiă-protest însĕ nu i-a primit'o Sinodul pe motiv, că nu era timbrată, deși a probat cu fapte anteriόre, că membri Sinodului pot face orĭ-ce declarații, fără timbru. Actul de acusare nu s'a mai pus în discusiune, ci au fost chiămațĭ toțĭ cu apel nominal pentru a subscrie. Fiind obligat și dênsul la acésta, a declarat verbal, că adevĕrurile culese din Sf. Scriptură le subscrie, afară de cestiunea personală.... A voit să-șĭ motiveze reserva, dér i-s'a cerut să subscrie *fără a adauge ceva*. Declară însĕ, că și adĭ împărtășesce aceleașĭ opiniunĭ, carĭ le-a esprimat și subscris în protestul respins de Sinod. „Póte că acéstă declarațiă mĕ va costa mult — dice în fine — dér nu pot să fiu numai trupesce, las și partea, ce se cuvine sufletului, a căruĭ mărturisire suntem datorĭ a-o urmări cât va mai ține acéstă viéță".

La scrisórea acésta „*Dreptatea*", organul d-lui Fleva, face următorul comentar:

Scrisórea, pe care o adreséză P. S. S. archiereul Valerian Rîmniceanu directorului „Dreptății", are o importanță colosală. Prin ea se anuléză sentința de caterisire dată de Sinodul ilegal constituit, în contra Metropolitului-Primat, deóre-ce pe sentință nu mai rĕmân decât 11 iscăliturĭ, ceea ce nu-i suficient, ca ea să fiă valabilă. Căcĭ orĭ ce s'ar dice, iscălitura P. S. S. archiereului Valerian a fost smulsă prin terόre, ér neluarea în considerare a retragerei ei e tot un act de violență, fără nicĭ o valóre. Prin urmare I. P. S. S. Metropolitul-Primat continuă a fi *legalmente* și *moralmente în scaunul sĕu*. Numai forța baionetelor îl ține la mănăstire, și nicĭ-odată forța brutală și banditismul n'au putut anula legal drepturile cuĭ-va.

*

Agitația în afacerea lui Ghenadie se continuă între guvernamentalĭ și opposiționalĭ, grupul-Fleva (disidențĭ liberalĭ) și conservatorĭ purĭ. Junimiștii stau reservațĭ, și n'au luat parte nicĭ la întrunirea conservatórei de Duminecă.

Fața de petiția lui Ghenadie către regele și scrisórea archiereului Rîmniceanu, „Voința Națională", organul guvernului, a început cu nisce destăinuiri sensaționale a pretinselor păcate ale lui Ghenadie. Sub titlul scandalos: „Ghenadie Petrescu hoț, plastograf, falsificator și în legătură cu asasinul Mărgăritărescu", numita fóie publică mai multe scrisorĭ, ce susține, că le-a scris Ghenadie și carĭ se presentă ca compromițĕtóre pentru el. „Voința Națională" impută conservatorilor, că foile lor au fost cele dintâiŭ, carĭ înainte cu câte-va lunĭ au denunțat viciile lui Ghenadie.

SCIRILE DILEI.

— 31 Maiŭ.

20 de vagóne de Românĭ. Etă cea mai nouă minune milenară! Cetim adecă în foi, că slujbașii guvernului unguresc și rĕtăciții Românĭ din jurul Caransebeșului, au adunat cu momelĭ și promisiunĭ o mulțime de popor românesc din părțile Banatului și înfundându-l în 20 de vagóne 'l-a pornit alaltăséră spre Budapesta, la exposiția jidano-maghiară. O, voi, nenorociților! Dér n'ațĭ avut alt-ceva de lucru, decât să mergețĭ la bâlciul din Budapesta, pentru a vĕ espune batjocurei și risului Ovreilor?

—o—

Primirea lui Dr. V. Branisce în Timișóra, după cum scrie „Dreptatea", a fost cât se póte de căldurósă. La gară a a fost întâmpinat Mercurĭ séra de personalul redacțiunei „Dreptății" și de un număr mare de dame române, apoi inteligență și popor din oraș și din jur. Intre cei ce au mers să salute pe Dr. V. *Branisce*, a fost și d-l Coriolan *Brediceanu* și Dr. Isidor *Pop* din Lugoș. După îmbrățișărĭ și salutărĭ frățescĭ de bună venire, Dr. *Branisce* a fost dus în oraș, unde în sala restaurantului „Pummer" s'a dat cină comună, participând la vre-o 40 de persóne.

—o—

Eră-șĭ scaunul episcopesc din Lugoș. Din Lugoș i-se telegrafieză fóiei guvernamentale „Kolzsvár", că acolo s'a lățit scirea „din isvor bine informat", că în scaunul vacant al episcopiei din Lugoș, va fi numit cât mai curênd Dr. Teodor *David*, preot militar.

—o—

Toastul împĕratului Wilhelm pentru Țarul. La prândul ce la dat Mercurĭ în noul palat din Potsdam și l'a care au luat parte moștenitorii tronului Italiei și Daniei, precum și deputația militară rusécă, împĕratul Wilhelm a ridicat un toast fórte călduros pentru Țarul Nicolae II Reamintind primirea, ce i-a făcut'o Țarul Alexandru II înainte cu 25 anĭ în trecerea sa prin Berlin, cu care ocasiă l'a numit (pe Wilhelm) proprietar al unui regiment rusesc, împĕratul Germaniei dise, că cu mândriă și gratitudine își aduce aminte de acele dile. Er acum, când Țarul din incidentul urcării sale pe tron a avut bunăvoința de a primi acest regiment în regimentele de gardă, îĭ esprimă cele mai adênci mulțămite și-șĭ ridică paharul în sănĕtarea Țarului și a regimentului. Toastul acesta a produs sensație în cercurile politice din Berlin.

—o—

Distincțiunea miniștrilor. Din Budapesta se depeșéză, că în cercurile curții se vorbesce despre o deosebită distincțiune, cu care Majestatea Sa voiesce sĕ-l surprindă pe *Banffy*. Mai departe se asigură, că miniștri Desideriu *Perczel* și Ernest *Daniel* vor fi ridicațĭ la rangul de *conțĭ*.

—o—

Din Lipova li-se scrie foilor unguresci, că Ungurii și Românii dela Maria-Radna au serbat împreună mileniul în mod fórte „patriotic". Preotul român Miklosy Miksa și-a pus pe piept o cocardă ungurécă și apoi a ținut o vorbire patriotică — Adevĕrat este, părinte Miksa?

—o—

Martinez Campos în arest. Mareșalului Spaniei Martinez *Campos*, conducĕtorul luptelor din Cuba, a fost pedepsit la arest dimpreună cu generalul *Borero*; ordinul de arest l'a dat guvernul spaniol, fiind-că dilele trecute acești doi ofițerĭ înalțĭ din armata spaniolă au voit să dueleze. Tribunalul militar a aprobat precederea guvernului, căcĭ legea penală militară din Spania opresce strict duelul.

—o—

Un proces de divorț sensațional A produs la timpul seu mare sensație în cercurile aristrocatice din Germania faptul, că nepóta renumitului general Moltke se căsĕtorise cu pictorul german Lenbach, care nu este nobil, pe când familia contelui Moltke tot-déuna a fost mândră de nobilitatea sa. Fericirea părechei nou căsĕtorite nu dură însĕ lung timp; relațiunile dintre ei se reciră, și o împăcare este cu atât mai imposibilă, deórece fiă-care dintre căsĕtoriți deja și-a ales pe viitorul soț cu care se va cununa după finirea procesului de divorț, intentat de ambele părțĭ. Pictorul Lenbach, care de present este de 60 anĭ, voesce să ia în căsĕtoriă pe o fată tînĕră, fórte frumósă, a căreĭ posă gătită de el în anul trecut fù mult admirată la esposiția de tablourĭ din München. Contesa Moltke se va cununa însĕ cu un medic din Berlin, care a fost un óspe des al familiei Lenbach.

—o—

Răpitorĭ de femei în Constantinopol. Dilele trecute au fost răpite sora și nepóta dragomanului sêrbesc din Constantinopol de către o bandă de tâlharĭ și răpitorĭ de femeĭ, chiar când merseră, însoțite de un servitor și de o femeiă francesă, ca să ia o baiă în marea de marmoră. Una dintre prinsoniere a fost pusă după o di pe picior liber, cu amenințarea, că, décă în timp de 5 dile nu va trimite ca preț de rĕscumpĕrare pentru ele amêndouĕ 25 mii punțĭ sterlingĭ, atuncĭ pe prinsoniera rĕmasă în mânile lor vor omorî-o. Se dice, că însu-șĭ Sultanul a promis, că va plăti prețul rescumpărărei.

Românĭ rătăcițĭ.

Sĕlagiu, Iunie 1896.

Stim. D-le Redactor! Intr'unul din diarele nóstre naționale am cetit dilele trecute o corespondență datată din Ileandamare, în care se spunea, că la serbările „milenare", ținute în Deșiu la 30 Aprilie, a luat parte activă un protopop gr. cat., care aspiră la canonicăt, e om vĕduv, fără familiă, și bogat. A mai dus cu sine la serbările unguresci și doi preoțĭ, carĭ ambii aspiră la protopopiă.

Nu ni-a fost greu de-a gâci, că acel protopop nu póte fi altul, decât cinstitul *Ilieșiu* dela Ciocman, care nu s'a mulțămit cu atâta, ci în 10 Maiŭ a fost de față și la serbarea Ungurilor din Jibou, unde a mers în procesiune la biserica reformată și la cea romano-catolică, a luat parte și la banchet, demonstrând astfel în contra fraților sĕi sĕlăgenĭ.

Vedețĭ, D-le Redactor, la câtă umilire și batjocură e în stare să se dimite un om fără de simț pentru un os de ros!

Și să sciți, că acest aspirant la canonică până înainte de asta cu vre-o doi anĭ n'a avut la casa sa nicĭ măcar un diar românesc în lungul interval de vre-o 35 de anĭ, de când pacostea l'a înplântat și pe el în viia Domnului. Deși om bogat și fără familiă, în vecĭ nu s'a pomenit să fi contribuit și el ceva pentru vre-un scop filantropic ori cultural românesc, nicĭ la Asociațiune, nicĭ pentru gimnasiul din Blașiu etc. Acestea sunt „meritele", pe basa cărora aspiră ómenii la canonicăt în dilele de adĭ!...

Asemenĭ esemple monstruóse ale unor protopopĭ își găsesc, firesce, imitatorii lor și între preoțĭ. Preotul *Trif* din Cehul Silvaniei, o comună curat românéscă de lângă Șimleu, a ținut o predică numai ca ea, întru preamărirea Ungurilor, ér dascălul *Oegariu* a învĕțat pe bieții copii să recDiteze versurĭ unguresci, cu carĭ să se producă la festivitatea școlară. Nu sciu la ce aspiră acest învĕțător — om în vêrstă și fără familiă, — de nu cumva la cei 50 fl. la an, ce-i aștéptă dela ministrul instrucțiunei ca recompensă...

Aci mai am de a aminti pe preotul *Oncs* Joska din Iolodul-mare, comună curat română, care de-asemenea ținù o vorbire de preamărire pentru Ungurĭ, și încă nu numai în limba română, ci *și în cea maghiară;* ba spre soarba credincioșilor sĕi, popa Oncs își *luà partea sa preoțéscă și la sinagoga Jidanilor!!*

Gândesc, că aceste durerόse constatărĭ, nu mai au lipsă de comentar.

d—W.

SCIRI ULTIME.

Budapesta, 11 Iunie. In ședința de adi a delegațiunei ungare, Berzeviczy Albert a dat espresiune satisfacției, ce-o simte delegația asupra acelei părțĭ a espunerilor ministrului Goluchowski, care privesce raporturile cu România. Rĕspundênd Goluchowski dise, că se bucură de cuvintele lui Berzeviczy, că în România raporturile s'au schimbat spre bine, la ceea ce are un mare merit actualul șef al guvernului D. Sturdza. Dela țéra acésta nu se póte aștepta mai mult, continuă ministrul de esterne, și din potrivă „*nu vom suferi să se întâmple nimic, ce ar mări necazurile nóstre interne*". (Alusiune la mișcarea în cestiunea națională. — Red.)

Budapesta, 11 Iunie. Prin cercurile politice se vorbesce fórte hotărît, că parlamentul se va disolva. Ședințe se vor ține numai până în 11 Iulie, când prin ordin mai înalt se va disolva camera și se vor fixa *nouĕ alegerĭ pe sfîrșitul lunei luĭ August.* Scirea a produs mare sensație în tóte cercurile politice.

DIVERSE.

La ce vârstă sĕ ne căsĕtorim. Etatea permisă la căsĕtoriă în diferitele state este fórte variată. In Germania tînĕrul trebue să aibă cel puțin 20 de anĭ, ér tinĕra 16 anĭ. In Spania, Portugalia și Grecia, un tînĕr de 14 anĭ póte lua o fată de 12 anĭ. In Francia și Rusia ginerile trebue să fiă barĕm de 18 anĭ, ér fata de 15 anĭ. In Italia etatea minimală la bărbat este 18, la fată 16 anĭ. In Elveția la 18, ér la fete variéză între 13 și 17 anĭ.

Literatură.

In Tipografia diecesană din Arad a apărut: **Gramatica Română** pentru învĕțămêntul secundar, de *Ioan Petranu*, profesor de limba română în Arad. Partea I, Etimologia. De vêndare la autorul. Prețul 1 fl., pentru învĕțătorĭ 70 cr. — La lucrarea manualului present, d-l autor a ținut sémă de rezultatele sciinței moderne; ortografia este cea a Academiei române, dér cu unele escepțiunĭ în favorul fonetismului.

*

Povestirĭ de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vêndare la administrația nóstră.

Toțĭ acei P. S. Domnĭ și P. S. Dómne, carĭ din incidentul morții mult regretatei mele fiice *Amalia* au grăbit a ne consola atât personal, cât și prin adrese de condolență — binevoiósă a primi pe acéstă cale mulțămitele nóstre cele mai profunde.

Clușiu, 10 Iunie 1896.

în numele familiei
Vĕd. Ana Roșiescu,

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 11 Iunie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.80
Renta de coróne ung. 4%	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	123.90
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	101.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.70
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.95
Bonurĭ rurale croate-slavone	96.75
Imprum. ung. cu premii	150.50
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	138.50
Renta de hârtie austr.	101.25
Renta de argint austr.	101.25
Renta de aur austr.	122.60
Losurĭ din 860	147.75
Acții de ale Băncei austro-ungară.	958.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	383.25
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	353.60
Napoleondorĭ	9 53
Mărcĭ imperiale germane	58.80
London vista	120.05
Paris vista	47.67½
Rente de coróne austr. 4%	101.30
Note italiene	44.60

Cursul pieței Brașov.

Din 12 Iunie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.49	Vênd.	9.51
Argint român.	Cump.	9.40	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.52	Vênd.	9.54
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Anunciurĭ

(Inserțiuni și reclame)

Suntă a se adresa subscrisei administratiunĭ. In casul publicărĭi unuĭ anunciu maĭ mult de odată se face scădĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face maĭ de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans".

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din **1 Maiŭ 1896.**

Budapesta — Predeal

Tren de persón.	Tren accel.	Trenŭ mixt.	Tren de persón.	Tren accel.				Tren de persón.	Trenŭ mixtŭ	Tren accel.	Tren accel.	Trenŭ de persón.
10 —	8.05		8.05	2 00	pl.	Viena	sos.	1.55		1 55	7.20	6.20
8.30	2.15		5.45	9.15		Budapesta		7.—		7.40	1.50	8.10
11.21	4 16	5.10	9.02	11.19		Szolnok		3 37		5.31	11.44	4.28
1.33	5.48	8.00	11 33	12.47		P. Ladány		1.19		3.56	10.03	2.17
3.42	7.08		1.48	2.11	sos.	Oradea-mare	pl.	11.04		2.37	8.43	11.32
3.58	7.15	1.22	2.06	2.18	pl.		sos.	10.44	8.00	2.31	8.38	11.17
4 38	7.43	2.19	3.03	2.50		Mezö Telegd		10.07	7 10	2 01	8.11	10.42
5.20	8.18	3.32	3.45	3.26		Rév		9.30	6.13	1.34	7.46	10.08
5.43		3.51	4 06			Bratca		9.10	5.38			9.50
6.32	9.07	5.13	4.53	4.17		Ciucia		8.32	5 49	12.52	7.08	9.19
7.16	9.37	6.14	5.32	4 50		B.-Huiedin		7.54	4.59	12.20	6.39	8.37
8.07		7.32	6.24			Ghârbău		6.54	3.18			7.37
8.34	10 37	8.21	6 59	5.55	sos.	Clușiu	pl.	6 13	2 23	11.01	5.23	7.—
8.49	Tr. prs. 11.10	8.40	2.17	6.11	pl.		sos.		5.24	10 45	tr.pers. 4.36	6.45
9.06	11.27	9.09	2 52	6.27		Apahida			5.02		4.03	6.27
10.12	12 30	10 40	4 45	7.27		Ghiriș		Tr. expr.	3.37	9.23	2.55	5.12
10.42	12 57	11.25	5.39	7.50		Cucerdea		Bucurest Arad Budapest	3.06	8.49	2.25	4.33
11.01	1 09	11.49	6.08			Uioara			2.49		2.08	4.27
11 09	1 16	11.59	6 19			Vințul de sus			2.41		2.00	4.20
11.31	Tr. expr.	12.29	6.57	8.17		Aiud			2.17	8.23	1.38	3.59
11.48	11.40	12.55	7.30	8.33	sos.	Teiuș	pl.	3.36	1.55	8.06	1.17	3.38
12.05	11.55	1 30		8.38	pl.		sos.	3.18	1.29	7.59	12 57	3.06
12.33		2.08	Din 1 Iunie în tota Joia și în serbator oal. și or. comunică la Sinaia			Creciunel			12.55		12.32	2 40
12.47		2.27		9 09		Blașiu		2.48	12.40	7 30	11.59	2.26
1.18		3.11				Micăsasa			12.01	7.09	11.28	1.54
1.34	1.00	3.31		9.42	sos.	Copșa-mică	pl.	2.15	11.41	6 56	11.10	1.35
2.13	1.02	3 46		9.44	pl.		sos.	2 12	11.14	6 54	11.05	1.01
2.32		4.08		9.59		Mediaș			10.55	6.41	10.48	12.45
3 04	1.39	4 45		10 22		Elisabetopol		1.40	10.21	6 20	10 18	12.16
3.40	2 06	5 27		10.51		Sighișóra		1.06	9.42	5.53	9.43	11.33
4.03	2 27	6 12		11.12		Hașfalĕu		12.52	9.12	5.32	9.19	11.16
5 34	3 30	7.50		12.26		Homorod		11.54	7.45	4 27	7.38	10.03
6 12		8 37		12.58		Agoștonfalva			7.02	3.53	7.22	9.25
6.41	4.16	9.07		1.15		Apața		11 11	6.36	3.37	6.48	9.01
7.16		9.40		1.34		Feldióra			5.58	3 16	6.33	8.28
8.—	5.07	10.25		2.09	sos.	Brașov	pl.	10.10	5.08	2.45	5.57	7.48
3.55	5.14	11 —	6 40	2 19	pl.		sos.	10 05	5.20	2.18		9.08
4.40	5.59	12.26	7.30	3 01		Timiș		9.39	4.14	1 42	5.20	8 28
5.10	6 29	1 11	8.00	3.31		Predeal		9.12	3.32	1.12	4.14	8.01
12.00	11 25	8 30	10.05 Sinaia	9.30	sos.	Bucuresci	pl.	5 35	9.15	8.35	3.32	3.15

Cucerdea — Oșorheiu — Regh.-săsesc.

Trenŭ mixtŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón				Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ de persón.	Trenŭ mixtŭ
2.30	8.10	3.11	10.59	pl.	Cucerdea	sos.	7.45	2.36	8.31	12.42
3 19	8.51	3.52	11.40		Ludoșu		7.02	1.58	7.38	9.59
4 12	9.37	4.37	12.26		Cipău		6.28	1.19	6.55	11.01
5.12	10.27	5.26	1.14	sos.	Oșorheiu	pl.	5.34	12.25	5.50	9.54
5.40	10.42	5.36		pl.		sos.		9.20	5.04	9 35
7.14	12.16	7.14		sos.	Regh.-săs.	pl.		7.54	3.30	8.05

Ghirișŭ — Turda

trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.		trenŭ de persón.	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ de persón.
7 33	11 —	5.—	10.21	Ghiriș	5.05	10.30	3.20	9.12
7.53	11.20	5-20	10.41	Turda	4.45	10.10	3.00	8.52

Copșa-mică — Sibiiu — Avrigŭ — Făgărașŭ

trenŭ de persón	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ mixtŭ					trenŭ mixtŭ	Tren mixt	trenŭ de persón	trenŭ de persón.
2.20	4 45	11.55	7.10		pl.	Copșa mică	sos.	9.34	3.05	6.25	12.35
3.57	6 35	1.25	8.50	3 13		Ocna		8.11	1 27	5.07	11.01
4.19	7.01	1.48	9.15	3 39	sos.	Sibiiu	pl.	7.44	12.57	4.40	10.30
	4.34		2.05		pl.		sos.	7.29			8.57
	6.16		3.58			Avrig		6.02			7.16
	8.42		6.35		sos.	Făgăraș	pl.	3.28			4.30

Simeria (Piski) — Hunedóra

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
6.15	11.35	4.25	10.28	Simeria	4.50	10.25	3.10	8.34
6.38	11.54	4.48	10.46	Cerna	4.34	10.05	2.54	8.14
7.13	12 20	5.23	11.12	Hunedóra	4.10	9.38	2.30	7.45

Brasov — Zêrnești

trenu mixtŭ	trenu mixtŭ	trenu mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
8.35	4.55	4 30	Brașov	7.44	1.29	8 31
10 28	6.36	5.49	Zêrneștĭ	6.20	12.05	7 20

Mureș-Ludoș — Bistrița

4.—	Numai Lunia comunică	9.10	4.20	Mureș-Ludoș	6.46	7.21	Numai Vineri circulă
5 03		10.28	5.35	Zau	5.49	6.24	
6 48		12 41	N. Marța comunică	Țagu-Budatelicŭ	Circulă numai Marța	4.50	9.40
7 38		1.54		St. Mihaiu de câmpie		3 44	8.46
8 33		3.02		Lecința		2.48	7.43
9 07		3.41		Ș.-Maghiăruș		2.01	6 52
9.59		4 55		Bistrița		1.16	5.55

Arad — Timișóra

6.20	11.25	5.		Aradŭ		10.43	3.44	10.55
7.08	12.15	6.14		Vinga		9.42	3.01	10.11
8.01	1.10	7.39		Timișóra		8.20	2.—	9.10
12.47	8.47	12 27	5.10	Segedin	6.05	2 30	10 05	2.15

Sibiiu — Cisnădie.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
5.30	2.15	pl. Sibiiu . sos.	7.10	9.20
5.42	2.27	„ Selemberk „	6.57	9 07
6.06	2.51	„ Cisnădie pl.	6.36	8.46

Sighișóra — Odorheiu-sĕcuesc.

trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ		trenŭ mixtŭ	trenŭ mixtŭ
3 22	11.08	Sighișora	9.51	5.32
3.54	11.48	Hașfaleu	9.02	4.54
6.20	1.59	Odorheiu-sĕcuesc.	7.15	3.—

Nota: Órele însemnate in stânga stațiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. — Numerii încuadrațĭ cu linii mai negre însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.